

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 36/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Tdo/38/2022 z 28. júna 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**
2. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 13. decembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia, jeho zrušenia a zastavenia trestného stíhania v označenej veci. Takisto ústavný súd žiada o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 28 000 eur a tiež o ustanovenie právneho zástupcu pre účely svojho zastupovania v konaní pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 15T/24/2018 z 2. decembra 2019 (ďalej len „prvostupňový rozsudok“) uznaný vinným zo spáchania trestného činu podvodu a bol mu uložený okrem iných nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere šiestich rokov a šiestich mesiacov. Na základe odvolania sťažovateľa bol prvostupňový rozsudok okresného súdu rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6To/49/2020 z 15. júla 2021 (ďalej len „druhostupňový rozsudok“) zrušený vo výroku o treste a sťažovateľovi bol okrem iných uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere štyroch rokov a šiestich mesiacov. Dovolanie sťažovateľa podané proti druhostupňovému rozsudku

krajského súdu bolo podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuté uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1Tdo/38/2022 z 28. júna 2023 (ďalej len „namietané uznesenie“).

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ uvádza, že ako dovolací dôvod uplatnil v podanom dovolaní aj dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku (trestné stíhanie bolo vykonané bez súhlasu poškodeného, hoci jeho súhlas sa podľa zákona vyžaduje). Objasňuje, že v rámci predmetného dôvodu predostrel v podanom dovolaní tvrdenie o porušení § 211 Trestného poriadku, keďže podľa jeho názoru nebol pre vedené trestné stíhanie daný súhlas poškodeného, a to i napriek tomu, že jeho udelenie bolo v okolnostiach jeho trestnej veci potrebné. Cítujúc relevantnú časť odôvodnenia namietaného uznesenia najvyššieho súdu, kde najvyšší súd interpretoval dotknutý § 211 ods. 1 Trestného poriadku a vylúčil jeho aplikovateľnosť v sťažovateľovej trestnej veci vzhľadom na absenciu splnenia procesnoprávnej podmienky [kvalifikovaný pomer (blízky vzťah) poškodeného k páchatelovi], sťažovateľ dôvodí argumentáciou o arbitrárnosti namietaného uznesenia najvyššieho súdu. Domnieva sa, že najvyšší súd dotknuté ustanovenie vyložil nesprávne na základe zužujúceho výkladu, nezohľadňujúc pritom súvisiaci § 211 ods. 2 Trestného poriadku a samotný účel právnej úpravy. Je tak toho názoru, že nedostal od najvyššieho súdu náležitú odpoveď na podstatnú otázku relevantnú pre rozhodnutie v jeho trestnej veci, v čom vidí porušenie svojich označených práv.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou argumentácie ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že jeho relevantné námietky formulované v podanom dovolaní neboli najvyšším súdom náležite zodpovedané, keďže sťažovateľ považuje výklad aplikovaného ustanovenia Trestného poriadku najvyšším súdom za nesprávny, odporujúci účelu aplikovanej právnej úpravy.

5. Úlohou ústavného súdu sa tak stalo posúdenie otázky, či je právny záver najvyššieho súdu o nesplnení dovolacích dôvodov v kontexte sťažovateľom ponúknutej argumentácie, ktorú súčasne prezentuje aj v ústavnej sťažnosti, primerane odôvodnený, a či interpretácia právnej úpravy aplikovanej najvyšším súdom v sťažovateľovom prípade neodporuje jej podstate a zmyslu.

6. Ústavný súd v prvom rade uvádza, že jeho pozornosti neušlo, že sťažovateľ nijako nepreukázal, že by argumentáciu subsumovanú v podanom dovolaní pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku uplatňoval v konaní na súde prvej inštancie, prípadne v odvolacom konaní (odôvodnenie druhostupňového rozsudku zmienku o obdobnej námietke sťažovateľa na žiadnom mieste neobsahuje). V zmysle § 371 ods. 4 Trestného poriadku dôvody dovolania podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti. Vzhľadom na uvedené je tak zrejmé, že neúspech predmetnej námietky sťažovateľa v odvolacom konaní bol daný primárne neuplatnením objektívne dostupných argumentov o absencii súhlasu poškodeného s vedeným trestným stíhaním v pôvodnom konaní a ani v odvolacom konaní.

7. I napriek skutočnosti uvedenej v predchádzajúcom bode odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd zaujal stanovisko k sťažovateľom spochybňovanej časti odôvodnenia namietaného uznesenia najvyššieho súdu. Ústavný súd je toho názoru, že sťažovateľovi bolo náležité a logicky vysvetlené, že v jeho prípade nebol dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku naplnený. Najvyšší súd jasne sťažovateľovi vysvetlil, že potreba vyžiadania súhlasu poškodeného s vedeným trestným stíhaním páchatel'a prichádza do úvahy za súčasného splnenia tak hmotnoprávnej podmienky (vedenie trestného stíhania pre trestný čin zahrnutý do skupiny § 211 ods. 1 Trestného poriadku taxatívne vymedzených trestných činov), ako aj procesnoprávnej podmienky (existencia kvalifikovaného vzťahu poškodeného k páchatel'ovi, teda existencia špecifikovaného blízkeho vzťahu, ktorý zakladá možnosť poškodeného ako svedka odoprieť voči tomuto páchatel'ovi výpoveď). V nadväznosti na uvedenú interpretáciu bolo najvyšším súdom uzavreté (rovnako ako prezentoval vo svojom stanovisku k podanému dovolaniu aj dozorkonajúci prokurátor), že *„medzi poškodeným a obvineným však žiaden príbuzenský alebo obdobný vzťah predpokladaný označenými ustanoveniami nejestvoval, a preto súhlas poškodeného v zmysle § 211 potrebný nebol“*. Najvyšším súdom prezentovaný výklad nie je, ako sa sťažovateľ nesprávne domnieva, neprípustne zužujúci a predovšetkým nie je rozporný s účelom tejto právnej úpravy, keďže jej pravým a jediným účelom a zmyslom je riešenie konfliktu medzi záujmom štátu na trestnom stíhaní a záujmom poškodeného, ktorý má blízky vzťah k páchatel'ovi (obvinenému) v prospech poškodeného, ktorý môže byť v dôsledku potrestania páchatel'a nepriamo tiež postihnutý. V prípade sťažovateľovej trestnej veci však žiadna takáto potreba vyriešenia konfliktu nebola daná, keďže neexistoval takýto konflikt záujmov, pretože medzi poškodeným subjektom (obchodná spoločnosť) a sťažovateľovom žiaden kvalifikovaný blízky vzťah prítomný nebol.

8. Ústavný súd po preskúmaní dotknutej časti odôvodnenia namietaného uznesenia najvyššieho súdu vo väzbe na obsah sťažnostnej argumentácie sťažovateľ'a dospel k záveru, že dovolací súd ústavne akceptovateľným spôsobom reagoval na dovoláciu námietku sťažovateľ'a a primeraným spôsobom zodpovedal nastolenú a zároveň relevantnú právnu otázku súvisiacu s predmetom súdnej ochrany, a preto jeho rozhodnutie nemožno hodnotiť ako arbitrárne. Výklad právnych noriem realizovaný najvyšším súdom nevykazuje znaky arbitrárnosti alebo jeho nezlučiteľnosti s právami zaručenými ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Skutočnosť, že sťažovateľ zastáva iný právny názor, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti namietaného uznesenia najvyššieho súdu a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, IV. ÚS 226/2012). Ústavný súd navyše poukazuje na právny názor ustálený v jeho doterajšej judikatúre, podľa ktorého právo na spravodlivý proces neznačí právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom (II. ÚS 3/97, II. ÚS 173/07).

9. S prihliadnutím na uvedené čiastkové závery ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľ'a odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

IV.

K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom

10. V zmysle § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže ustanoviť navrhovateľovi právneho zástupcu, ak navrhovateľ o to požiadala, ak to odôvodňujú jeho pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu vyhovieť (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015).

11. Ústavný súd dospel k záveru, že v prípade sťažovateľa nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Z výsledku posúdenia ústavnej sťažnosti ústavným súdom je zrejme, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015, II. ÚS 193/2020). Keďže nebol splnený jeden z nevyhnutných predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovel.

12. Ústavný súd vzhľadom na všetky svoje závery rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. februára 2024

Peter Molnár
predseda senátu